

DBN-1901100302030102 Seat No. _____

M. A. (Sem. III) (CBCS) (W.E.F.-2019) Examination

June – 2022

Sanskrit : ECT-4

धर्मशास्त्र-गौतमधर्मसूत्र (अ. १ एवं १३)

(New Course)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચન/Instruction :

- (૧) ગમે તે પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ લખો.
(1) Give answer any five questions.
(૨) બધા પ્રશ્નોનાં સરખા ગુણ છે.
(2) All questions carries equal marks.

૧ નીચેના બે પરિચ્છેદોનો અનુવાદ કરો : ૧૪

1 Translate following two paragraphs : 14

- (૧) તેષાં મધ્યે પરિગણિતમિદં ધર્મશાસ્ત્રમારમ્યતે इत्यभिसम्बन्धः । अथवा पुरुषस्य सुखदुःखोपभोगार्थे शरीरेन्द्रिविषयैः संयोगवियोगरूपो जन्मजरामरणप्रबन्धः संसारः । स च धर्माधर्मनिमित्तो नान्यनिमित्तः । तयोश्च धर्माधर्मयोरिष्टानिष्टोप-भोगहेतुत्वादुपादानपरिवर्णनाहौ तौ भवतः । तदुभयमयोरिज्ञाने न सम्भवतीति धर्माधर्मस्वरूपावबोधनार्थं गौतमेन शास्त्रं प्रणीतमिति ।
(૨) તચ્છપથં દેવસંસદિ દેવસન્નિધૌ દેવશબ્દેન । દેવતા પ્રતિમાઃ આદિત્યાદયો વા ઉચ્યન્તે । રાજા વ્યવહારદર્શી । બ્રાહ્મણાઃ સમ્યાદયઃ તદ્ગ્રહણં લૌકિકવ્યવહાર-નિવૃત્ત્યર્થમ્ । એવં ચ વ્યવહારે દેવતાદિ સન્નિધૌ લૌકિકે યત્રકુત્રચિદિતિ દ્રષ્ટવ્યમ્ । અર્થાન્તરનિમિત્તૌ વ્યવહારઃ, અપરાધનિમિત્તૌ લૌકિક ઇતિ । અબ્રાહ્મણાઃ ક્ષત્રિયાદયઃ । સ્યાદ્ ગ્રહણં ક્રમનિવૃત્ત્યર્થમ્ ।

૨ નીચેના બે પરિચ્છેદોનો અનુવાદ કરો : ૧૪

2 Translate following two Paragraphs : 14

- (૧) વેદવિદાં ચ યે સ્મૃતિશીલે તેઽપિ ધર્મમૂલે ભવતઃ । તેઽપિ વેદાવિરોધિની, તદ્વિદામિત્યારમ્ભાત્ । મૂલશબ્દશ્ચેહ દ્વાભ્યામભિસમ્બધ્યમાનો દ્વિવચનાન્તો દ્રષ્ટવ્યઃ તચ્છબ્દેન ષડંગો વેદો લક્ષ્યતે ।
(૨) સત્યવચનનિમિત્તાન્ ધર્માત્સ્વર્ગશ્ચ ભવતિ, વિપર્યયે અનૃતવચનનિમિત્તા-દધર્માન્નરકશ્ચ ભવતિ । વચનગ્રહણં સાક્ષિણામેતત્ફલં, ન તુ વ્યવસ્થાહેતોરનૃપસ્યેતિ । ઇદાનીં યત્ર પચ્વપ્રકારા અપિ સાક્ષિણો ન ભવન્તિ તત્ર કથમિત્યત આહ-અનિબદ્ધૈરપિ વક્તવ્યમ્ ।

૩	નીચેના બે સૂત્રો સમજાવો :	૧૪
3	Explain following two Sutras :	14
	(૧) વેદો ધર્મમૂલમ્	
	(૨) તુલ્ય-બલવિરોધે વિકલ્પઃ ।	
૪	નીચેના બે સૂત્રો સમજાવો :	૧૪
4	Explain following two Sutras :	14
	(૧) વિપ્રતિપત્તિ સાક્ષિ-નિમિત્તા સત્ય-વ્યવસ્થા ।	
	(૨) નાસમવેતા અપૃષ્ટાઃ પ્રબ્રૂયુઃ ।	
૫	ધર્મશાસ્ત્રના પ્રમુખ ગ્રન્થોનો પરિચય આપો.	૧૪
5	Give introduction of main books of 'ધર્મશાસ્ત્ર'.	14
૬	ગૌતમ ધર્મસૂત્ર ઉપરનાં 'મસ્કરિભાષ્યમ્'નું મહત્વ સમજાવો.	૧૪
6	Explain the importance of 'મસ્કરિભાષ્યમ્' on 'ગૌતમધર્મસૂત્ર'.	14
૭	ધર્મશાસ્ત્રના ઉદ્ભવ અને સ્વરૂપ વિશે નોંધ લખો.	૧૪
7	Write a note on the origin and 'સ્વરૂપ' (described subjects) of 'ધર્મશાસ્ત્ર'.	14
૮	ગૌતમધર્મસૂત્રને આધારે 'મહતાં સાહસમ્' સવિસ્તર ચર્ચો.	૧૪
8	Discuss in detailed 'મહતાં સાહસમ્' according to 'ગૌતમધર્મસૂત્ર'.	14
૯	નીચેની બે ટૂંકનોંધ લખો :	૧૪
9	Write two short note the following :	14
	(૧) ગૌતમધર્મસૂત્રે વર્ણાશ્રમવ્યવસ્થા ।	
	(૨) અનુબન્ધચતુષ્ટયઃ ।	
૧૦	નીચેની બે ટૂંકનોંધ લખો :	૧૪
10	Write following two short note :	14
	(૧) આચમનમ્ ।	
	(૨) ગૌતમધર્મસૂત્રે ગુરુશિષ્યસમ્બન્ધઃ ।	